

Aan De Tweede Kamer der Staten-Generaal t.a.v. Vaste Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties

Datum 26 april 2022

Betreft **Brief Amnesty International Nederland, VluchtelingenWerk Nederland t.b.v. het IPKO 4-6 mei 2022**

Geachte deelnemers aan het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO) 4-6 mei 2022,

Namens VluchtelingenWerk Nederland en Amnesty International Nederland (Amnesty), willen we u graag onderstaande zorgen en aanbevelingen meegeven in verband met de alarmerende situatie van Venezolanen die bescherming zoeken op Curaçao.

In maart jl. heeft Amnesty een bezoek gebracht aan Curaçao. Daar hebben de delegatieleden gesproken met minister-president Gilmar Pisas en de Statencommissie Justitie. Ook hebben zij de vreemdelingenbarakken in het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK) bezocht waar zij spraken met gedetineerde Venezolanen. Hoewel het een voorzichtige positieve stap is dat Amnesty nu in dialoog kon, hebben wij nog steeds ernstige zorgen.

Falende beschermingsprocedure

Meer dan 6 miljoen Venezolanen hebben hun land verlaten, het is op dit moment een van de grootste crises van gedwongen ontheemding ter wereld. Volgens de [Global Trends van UNHCR](#) is een op de tien inwoners van Curaçao Venezolaans en woont er zonder verblijfspapieren.

Uit het recent gepubliceerde [onderzoek](#) van Amnesty International 'Nog steeds niet veilig', dat met steun van VluchtelingenWerk tot stand kwam, blijkt dat gevluchte Venezolanen nog altijd geen bescherming krijgen op Curaçao. Zij hebben onvoldoende toegang tot de procedure voor bescherming onder [artikel 3](#) van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) (hierna: de 'beschermingsprocedure') en worden standaard gedetineerd. In detentie worden zij onder druk gezet een uitzettingsbevel te tekenen dat grotendeels in het Nederlands is. Zij krijgen nauwelijks toegang tot juridische informatie, adequate hulp of begrijpelijke procedures om de beschermingsprocedure te starten of in beroep te gaan tegen de beslissing tot detentie. Amnesty sprak tijdens het werkbezoek met verschillende Venezolanen die al meerdere jaren in de beschermingsprocedure zitten, zonder te weten wat de status daarvan is. Al die tijd mogen zij niet werken en hebben geen toegang tot zorg, wat leidt tot zeer schrijnende situaties. Uit de [juridische analyse](#) van de Commissie Meijers blijkt bovendien dat de procedure in strijd is met artikelen 3, 5 en 13 van het EVRM. Tot nu heeft niemand bescherming gekregen.¹

Venezolanen worden nog steeds uitgezet zonder dat zij zijn gewezen op hun rechten of juridische bijstand hebben gekregen. Ook kinderen worden regelmatig zonder enige juridische ondersteuning – of toestemming van hun ouders die nog op het eiland verblijven – op het vliegtuig naar Venezuela gezet. Zo

¹ Ter vergelijking: in Nederland krijgt 15% van de Venezolaanse asielzoekers in eerste instantie asiel, 50% na een definitieve beslissing, zie:

<https://euaa.europa.eu/asylum-trends-2020-overview>

is een zeventienjarige jongen door de Venezolaanse autoriteiten acht uur opgehouden op het vliegveld te Caracas omdat zij het niet vertrouwden dat een kind zonder ouder(s) was uitgezet.

Curaçao schendt dus het *non-refoulement* principe door zich onvoldoende in te spannen de risico's van terugkeer uit te zoeken en af te wegen middels een zorgvuldige en toegankelijke beschermingsprocedure. Het [ambtsbericht Venezuela](#) wijst op het reële risico op vervolging in Venezuela.

Detentie zonder juridische bijstand

Mensen worden standaard als criminelen gedetineerd als zij op irreguliere wijze Curaçao binnenkomen, ongeacht of zij bescherming zoeken. Mensen zitten voor onbepaalde en vaak langdurige tijd vast; er zijn gevallen bekend van mensen die meer dan een jaar vastzaten.

In detentie onderwerpen de Curaçaose autoriteiten hen aan een mensonterende behandeling, zoals het naakt kikkersprongen moeten maken of het opsluiten met veroordeelde gevangenen. Ook tijdens het recente werkbezoek van Amnesty bleken de omstandigheden nog steeds inhumaan. Achter hoge muren en prikkeldraad, bij tropisch warme temperaturen, zaten de mannen bijna 24 uur per dag in hun cel. Er was sprake van een gebrek aan schone kleding, sanitaire producten en dagbesteding. Sommigen zaten er al vier maanden vast. De vrouwen zaten opgesloten bij vrouwelijke misdadigers. Ze hadden amper toegang tot rechtsbijstand en psychische hulp. Advocaten en mensenrechtenorganisaties, zoals Human Rights Defense Curaçao (HRDC), krijgen moeizaam toegang tot de vreemdelingenbarakken. Dit systeem van detentie wordt gebruikt om mensen af te schrikken om de beschermingsprocedure te starten en 'vrijwillig' te terug te gaan naar Venezuela, met alle risico's van dien.

De nieuwe barakken, die tijdens het bezoek nog volop in aanbouw waren, zagen er ten opzichte van de huidige situatie beter uit: ze zijn gebouwd op de wind voor verkoeling, er is meer plek voor recreatie en er zijn ruimtes voor medische en juridische hulp. Maar de barakken bevinden zich nog steeds op een gevangensterrein, het is een gevangenis met uitgebreide capaciteit. De praktijk moet uitwijzen of mensen straks echt beter behandeld worden en betere toegang tot medische zorg en rechtsbijstand krijgen. Daarnaast zou opsluiting ten alle tijde een uiterste middel moeten zijn. Het is positief dat Curaçao werkt aan het verbeteren van de barakken en dat Nederland hierbij ondersteunt, maar dit moet hand in hand gaan met het aanpakken van eerdergenoemde structurele problemen.

Verantwoordelijkheid voor het hele Koninkrijk

De rol van het Koninkrijk ten aanzien van het waarborgen van fundamentele rechten, zoals vastgelegd in art. 43.2 van het Koninkrijk in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, wordt onvoldoende ingevuld. Hierdoor duren mensenrechtenschendingen ten aanzien van Venezolanen in Curaçao voort. Nederland heeft in de afgelopen jaren bijna 24 miljoen euro aan steun geboden ten gunste van de vreemdelingenketen in Aruba en Curaçao. Deze hulp is tot nu toe vooral gericht geweest op het versterken van de kustwacht, detentie en uitzettingen; in plaats van op het verbeteren van de mensenrechtensituatie ondanks algemeen bekende berichten over ernstige mensenrechtenschendingen in de vreemdelingenketen. Nederland handelt daarom niet in lijn met de internationale verplichtingen om mensenrechten te beschermen en te respecteren in de hulp die het aan andere landen biedt. Nederland zou zich hier aanzienlijk meer voor moeten inspannen.

Wat vragen wij de overheid van Nederland en Curaçao:

- Financiële steun om het systeem van internationale bescherming te versterken, waarbij de uitgaven en de mensenrechten-impact ervan transparant en onafhankelijk worden gemonitord. Gezien de economische crisis, de beperkte financiële middelen en grootte van het bestuur is het verbeteren immers een enorme opgave voor Curaçao.

- De beschermingsprocedure meer in lijn brengen met internationale mensenrechtenstandaarden en dit ook in andere migratiewetten en -beleid opnemen.
- Consequent toegang te bieden aan advocaten, juridische hulpverleners en mensenrechtenorganisaties tot de vreemdelingenbarakken.
- Mensenrechtenorganisaties een officiële rol toekennen binnen de vreemdelingenketen; zij kunnen toezien op mogelijke mensenrechtenschendingen en/of juridische bijstand verlenen aan de persoon die bescherming zoekt.
- Mensenrechtenorganisaties helpen met financiële steun en capaciteitsversterking, Nederland heeft daar al ruime ervaring mee: het ondersteunen van het maatschappelijk middenveld en specifiek mensenrechtenorganisaties is beleidsprioriteit in het Nederlandse buitenlandbeleid.
- Humanere alternatieven voor detentie te bieden, waardoor mensen in vrijheid hun procedure kunnen afwachten en niet langer in detentie hoeven te zitten en afhankelijk zijn van garantstellers en de wil van de minister van justitie.
- Het Vluchtelingenverdrag te ratificeren, zodat de rechten van vluchtelingen beter beschermd kunnen worden.
- Alle landen uit het Koninkrijk der Nederlanden een gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen zodat mensenrechten worden gewaarborgd en het stoppen met verwijzen naar het migratiebeleid en mensenrechtenschendingen als een pure landsaangelegenheid.

Wij hopen dat u onze inbreng kunt gebruiken tijdens het IPKO. Voor een toelichting of vragen zijn we uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Amnesty International Nederland
Dagmar Oudshoorn, Directeur

VluchtelingenWerk Nederland
Frank Candel, Bestuursvoorzitter